

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-4>

УДК 657.375

СТАНДАРТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ВПЛИВ НА УПРАВЛІНСЬКУ ЗВІТНІСТЬ ТА ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

ACCOUNTING STANDARDIZATION: IMPACT ON MANAGEMENT REPORTING AND BENCHMARKING

Музиченко Андрій Олександрович

кандидат економічних наук,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5442-0516>

Скрипник Світлана Валентинівна

доктор економічних наук, доцент,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3004-6117>

Мельянова Людмила Василівна

кандидат економічних наук,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5836-9554>

Muzychenko Andrii, Meliankova Liudmila

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Skrypnyk Svitlana

Kherson State Agrarian and Economic University

У статті було обґрунтовано доцільність стандартизації бухгалтерського обліку. Зауважено, як відмінності у національних та міжнародних стандартах бухгалтерського обліку впливають на ефективність міжнародних відносин. Розкрито проблеми, що постають у процесі стандартизації бухгалтерського обліку. Наголошено на ключових відмінностях між національними стандартами та МСБО, які мають бути врегульовані шляхом адаптації нормативної бази. Описано відмінності між веденням управлінського обліку в Україні та світі. Відзначено впровадження такого документу, як звіт про управління, що містить як фінансову, так і нефінансову інформацію. Проведено порівняльний аналіз структури звіту про управління за рекомендаціями, що містяться в Методичних рекомендаціях зі складання звіту про управління №982, Інструкції № 373 НБУ та МСФЗ Практичний звіт 1.

Ключові слова: стандартизація, бухгалтерський облік, управлінська звітність, звіт про управління, міжнародні стандарти фінансової звітності.

The relevance of the research topic is explained by the presence of significant differences in national and international accounting standards. Such differences create several problems in the course of conducting international trade and other types of international activity, which, among other things, harm the European integration processes in Ukraine. The purpose of the work is to analyze the problems and the need for accounting standardization and the impact of standardization on management accounting by conducting a comparative analysis. The research methodology involves the use of the formal legal method, the method of comparative analysis, as well as the methods of analysis and synthesis. The work substantiated the feasibility of accounting standardization, which consists of bringing national and international accounting standards into line to minimize inconsistencies that complicate international activities. It is noted how differences in national and international accounting standards affect the effectiveness of international relations, in particular, differences in the division of enterprises into small, medium, and large. The problems that arise in the process of accounting standardization are revealed, which are related to the imperfect methodology of implementing standardization and the regulation of this process. The key

differences between national standards and IAS are emphasized, which should be settled by adapting the regulatory framework. The differences between management accounting in Ukraine and the world are described, which consist, first of all, of the leading role of management accounting in the countries of the world, which is not typical for Ukraine, where the main attention is paid to financial accounting. The introduction of such a document as a management report containing both financial and non-financial information was noted. A comparative analysis of the structure of the management report was carried out according to the recommendations contained in the Methodological recommendations for the preparation of the management report No. 982, Instruction No. 373 of the National Bank of Ukraine and IFRS Practical Report 1, based on which it was found that the structure is more concise according to international standards, and if necessary can be supplemented with the necessary information given the arbitrary approach to its compilation. The practical value of the study lies in revealing the possibilities of adapting management reporting to international requirements, taking into account national characteristics.

Keywords: standardization, accounting, management reporting, management report, international financial reporting standards.

Постановка проблеми. Інтеграція України у світовий економічний простір передбачає суттєві трансформаційні процеси, які безпосередньо торкаються системи бухгалтерського обліку. Насамперед, це необхідність стандартизації бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. На сьогоднішній день національна система бухгалтерського обліку зазнала значного позитивного розвитку, у тому числі, який пов'язаний зі оптимізацією бухгалтерського обліку із використанням новітніх технологій, що стають у нагоді і в процесі стандартизації. Проте процес стандартизації є тривалим та таким, що пов'язаний із рядом перешкод та труднощів, які зумовлені розбіжностями у національному та міжнародному стандартах бухгалтерського обліку. Зазначене підтверджує актуальність досліджуваної тематики та необхідність подальшого вивчення проблем, що пов'язані зі стандартизацією, її вплив на управлінську звітність та проведення порівняльного аналізу національного та міжнародного стандартів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема стандартизації бухгалтерського обліку є такою, що активно досліджується з боку науковців. Так, С. Кононенко та ін. висвітлюють проблеми та потребу у проведенні стандартизації та сертифікації у бухгалтерському обліку. Дослідники зазначають, що стандартизація та сертифікація потребують уніфікації згідно до міжнародних стандартів, що зумовлене процесами глобалізації. Вони акцентують, що ці фактори забезпечують підвищення довіри користувачів до якості інформації, яка подається у звітності [1].

Деякі дослідження присвячено характеристичі відмінностей в обліку основних засобів, дебіторської заборгованості, запасів, нематеріальних активів та ін. в умовах застосування П(С)БО та МСБО. Так, І. М. Коваленко

та Н. С. Лактіонова дослідили питання обліку виробничих запасів за міжнародними стандартами та дійшли висновку, що згідно з П(С)БО 9 «Запаси» обсяг інформації про запаси є більшим, ніж за МСБО 2 «Запаси». Таким чином, міжнародні та національні стандарти бухгалтерської звітності містять певні розбіжності, які треба враховувати у процесі бухгалтерського обліку [2].

Проблеми, що пов'язані зі стандартизацією в контексті управлінського обліку, досліджував В. Швець. Він запропонував власний підхід до стандартизації управлінського обліку та сформував перелік його стандартів, що слугуватимуть внутрішніми орієнтирами для компаній. Ці стандарти стосуються таких аспектів як вимоги до інформаційної бази; внутрішня звітність із застосуванням таксономії звітності; система показників; система методів; об'єкти; планування; контроль; управлінський облік та контроль за центрами відповідальності; модель обліку виробничого процесу та калькуляції собівартості продукції; облік та управління витратами; прийняття рішень стосовно формування ресурсної бази; прийняття рішень щодо процесу виробництва; прийняття рішень стосовно реалізації товарів та послуг; інвестиційні рішення; урахування впливу зовнішнього середовища; відповідальність за природне оточення; етика та доброчесність [3].

Є. Є. Іонін наголосив на важливості цифровізації у процесі гармонізації та стандартизації бухгалтерського обліку на міжнародному рівні. Вчений зауважив, що цифровізація суттєво розширює можливості бухгалтерського обліку, скорочує рутинні процедури, а також є важливим напрямом для приведення національної системи бухгалтерського обліку у відповідність до міжнародних вимог [4].

Отже, метою дослідження є аналіз проблем та потреби у стандартизації бухгалтер-

ського обліку та її впливу на управлінський облік шляхом проведення порівняльного аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стандартизація бухгалтерського обліку полягає у визначенні уніфікованих норм та вимог, використанні єдиних стандартів, які призначені для регулювання облікових подій та їх відображення у звітності. В Україні приведення національного стандарту бухгалтерського обліку у відповідність до вимог міжнародних стандартів передбачає діяльність за наступними напрямками:

- формування належної нормативної бази;
- надання бухгалтерським службам відповідних методичних рекомендацій, вказівок, інструкцій;
- підготовка та перепідготовка спеціалістів;
- активна міжнародна співпраця, яка може полягати в обміні досвідом та вступі у спеціалізовані організації [3].

Необхідність стандартизації зумовлена глобалізаційними та інтеграційними процесами, розвитком міжнародної торгівлі. Потреба в ній об'єктивно виникає через відмінності, що властиві бухгалтерській звітності суб'єктів господарювання різних країн, які склалися історично. Відмінності у відображенні складових бухгалтерської звітності, зазвичай, викликають ускладнення та непорозуміння у процесі міжнародної діяльності. Водночас, запровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку вирішує цю проблему шляхом запровадження єдиних правил до складання бухгалтерської звітності і є основою для трансформації національної системи бухгалтерського обліку.

Суттєвий вплив на удосконалення бухгалтерського обліку в Україні чинять міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). Ці стандарти сприяють підвищенню транспарентності та зрозумілості інформації, що міститься у бухгалтерській звітності, та характеризують діяльність підприємств через утворення достовірної бази для оцінки активів, зобов'язань, визнання доходів та витрат [5]. Верховна Рада України проголосувала у 2017 році за законопроект № 4646-д, що зобов'язує національні підприємства застосовувати міжнародні стандарти, а з 1 січня 2019 року нові правила набули чинності у повній мірі. Реформування національної системи бухгалтерського обліку відбувалося, передусім, відповідно до Програми рефор-

мування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, що була затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 1998 року № 1706 [6].

Однак, процес впровадження МСФЗ тягне за собою не лише позитивні наслідки, такі, як спрощення міжнародних відносин та підвищення ефективності бухгалтерської звітності, але й зумовлює певні проблеми. Так, у Європейському Союзі основними документами, що регламентують бухгалтерський облік та фінансову звітність, є Четверта Директива «Форма та зміст річного фінансового звіту компаній» (1978 р.) та Сьома Директива «Вимоги до підготовки консолідованої фінансової звітності та методи підготовки» (1983 р.). Порівнюючи нормативно-правові аспекти бухгалтерського обліку в Україні та норми, які закріплені у зазначених директивах, можна виявити певну невідповідність. Основна невідповідність криється у різних критеріях розподілу господарюючих суб'єктів на малі, середні та великі. Окрім того, існують і інші проблеми, що пов'язані із впровадженням МСФЗ. Зокрема, в Україні не було впроваджено належні методики переходу на МСФЗ, як і механізми контролю за процесом впровадження МСФЗ та нагляду за дотриманням їх норм [6]. Окрім того, Н. В. Бондарчук зауважує, що в Україні існують чітко визначені норми ведення бухгалтерського обліку, недотримання яких може призвести до адміністративної або кримінальної відповідальності. Водночас, в міжнародній системі обліку наводяться лише базові концепції стосовно ведення бухгалтерського обліку [7]. Таким чином, процес впровадження МСФЗ потребує подальших змін на усіх ланках їх інституційного забезпечення, що уможливить поступовий вхід України до числа держав, які здійснюють методологічний вплив на усі процеси та зміни у глобальній системі бухгалтерського обліку, що дозволить враховувати інтереси національної економіки.

Окрім зауваженого вище, важливим питанням залишається вивчення того, як впливає стандартизація бухгалтерського обліку на управлінську звітність. Управлінський облік суттєво відрізняється від бухгалтерського, оскільки його основна мета полягає у підготовці інформації для керівництва, яку воно використовує для прийняття управлінських рішень. Такі рішення можуть стосуватися планування виробництва, виконання робіт і надання послуг, враховуючи не лише еконо-

мічну складову, а також і природоохоронну, соціальну тощо, формування спектру заходів, що націлені на більш ефективне використання ресурсів, підвищення продуктивності та розвиток.

Управлінська звітність складається на базі фінансового та управлінського обліку в розрізі найбільш важливих для стратегічного розвитку аспектів. Метою складання такої звітності є, передусім, досягнення зовнішніх цілей на базі управлінсько-аналітичних показників обліку [8].

Для ведення управлінського обліку та формування управлінської звітності необхідні специфічні навички та компетентності, зокрема, до них належать:

- вміння розробляти внутрішні стандарти управлінського обліку та форми звітності;

- вміння аргументувати вибір, шляхи впровадження та застосування інформаційних технологій для управлінського обліку, оподаткування, аудиту та аналізу у системі прийняття управлінських рішень у цілях оптимізації такої системи;

- вміння формувати та пояснювати аналітичні висновки з метою надання консультацій стейкхолдерам, управлінському персоналу та іншим зацікавленим учасникам щодо обліку, оподаткування, аудиту та аналізу;

- навички моделювання та використання наукових методів досліджень з метою проведення аналізу тенденцій та закономірностей розвитку обліку, оподаткування, аудиту та аналізу [3].

Порівнюючи досвід ведення управлінського обліку в Україні та світі, слід зауважити, що у світовій практиці управлінський облік набув високого значення. Він виступає самостійною сферою менеджменту та має власну теоретичну, організаційну та методологічну базу. Управлінська звітність виступає ключовим джерелом інформації для менеджменту у практиці світового бухгалтерського співтовариства, і стандартизація саме управлінського обліку має суттєвий пріоритет над державним регулюванням фінансового та податкового обліку [8].

Інститутом управлінського обліку (Institute of Management Accountants – IMA) сформовано рекомендовану систему положень з управлінського обліку (Statements on Management Accounting – SMA), в межах якої представлені положення стосовно:

- розкриття цілей та ключових характеристик управлінської звітності та обліку;

- роз'яснення термінології у сфері управлінського обліку;

- окреслення концепцій в сфері управлінського обліку;

- практичних рекомендацій з управління;

- деталізованого тлумачення облікових прийомів в окремих сферах управління [9].

Застосування подібних положень у світовій практиці бухгалтерського обліку дозволяє оптимізувати управління капіталом, активами, зобов'язаннями, рентабельністю та ін. Організація управління на базі облікової інформації ґрунтується на зв'язку регламентів управлінського та фінансового обліку, при чому саме управлінський облік виступає базисом бухгалтерського обліку, а не навпаки. Як зазначає Н. С. Акімова, в регламентах управлінського обліку приділено мало уваги щодо аспектів тактики управління у комерційній діяльності. Зокрема, відсутній порядок вибору об'єктів такого обліку, типові напрями групування витрат та ін. Стандартизація управлінського обліку у міжнародній практиці мінімально сприяє оцінці потенціалу внутрішнього управління, співвідношення дій менеджерів з результатами їхньої діяльності. Натомість такі стандарти віддають перевагу структуризації, аналізу та оцінці активів та зобов'язань. Таким чином, необхідно зауважити, що з огляду на недостатність інформації бухгалтерського (фінансового) обліку для формування ефективної стратегії розвитку, вирішення цієї проблеми полягає у системі управлінського обліку. Це зумовило появу інтегрованих звітів з метою розширення бухгалтерської звітності інформацією, що необхідна для формування належної економічної стратегії [8].

В. Швець та О. Михальська зауважують, що важливою складовою гармонізації управлінської звітності та обліку у практиці національних суб'єктів господарювання є впровадження так званого Звіту про управління [3]. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» від 5 жовтня 2017 року № 2164-VIII звіт про управління є документом, який містить як фінансову, так і нефінансову інформацію стосовно стану та перспектив розвитку суб'єкта господарювання, а також визначає ключові ризики та невизначеності, що постають в процесі господарської діяльності [10]. Статтею 11 зазначеного Закону визначено, що звіт про управління має подаватися разом із фінансовою звітністю та консолідованою фінансовою звітністю в порядку та строки, що передбачені

законом. Від подання такого звіту звільняють малі підприємства та мікропідприємства, а у звітах про управління середніх підприємств може не відображатись інформація нефінансового характеру. Як зазначає В. П. Онищенко, структура звіту про управління не регламентована, а отже, фактично, є довільною [11]. На Рисунку 1 наведено порівняння підходів до складання такого звіту у різних рекомендаційних настановах.

В. П. Онищенко рекомендує складати звіт про управління саме за міжнародними стандартами, адже вони є більш лаконічними, та водночас містять усю найбільш необхідну інформацію. Також, з огляду на довільну структуру, такий звіт може бути доповнений відповідно до конкретних потреб користувачів інформації [11].

Підсумовуючи вищезазначене, можна дійти висновку, що процес стандартизації бухгалтерського обліку в Україні згідно до міжнародних стандартів надає безумовні переваги з огляду на спрощення міжнародних відносин, підвищення прозорості, ефективності тощо. Водночас, він потребує виважених кроків від українського уряду з огляду на потребу гармонізувати міжнародні стандарти та чинне законодавство.

Висновки. Проведений аналіз виявив об'єктивну потребу у стандартизації бухгалтерського обліку згідно до міжнародних стандартів. Відмінності між національним та міжнародними стандартами утворюють певні суперечності та перешкоди під час міжнародної діяльності, водночас розвиток міжнародних відносин є пріоритетним стратегічним напрямом економіки України. Окрім того, стандартизація бухгалтерського обліку набуває особливого значення в умовах євроінтеграції України.

Порівняння ведення управлінського обліку в Україні та світі дозволило виявити ряд розбіжностей, які пов'язані, насамперед, з пріоритетністю саме управлінського обліку у порівнянні із бухгалтерським (фінансовим) у міжнародній практиці. Це обумовлено ширшими можливостями управлінського обліку стосовно надання інформації для прийняття виважених управлінських рішень та формування економічної стратегії підприємства. Стандартизація у сфері управлінського обліку може покращити його ефективність. Впровадження звітів про управління, які в обов'язковому порядку подаються середніми та великими підприємствами України, може сприяти кращим результатам діяльності під-

Методичні рекомендації зі складання звіту про управління № 982	Інструкція № 373 НБУ	МСФЗ Практичний звіт 1
<ul style="list-style-type: none"> • організаційна структура та опис діяльності підприємства • результати діяльності • ліквідність та зобов'язання • екологічні аспекти • соціальні аспекти та кадрова політика • ризики • дослідження та інновації • фінансові інвестиції • перспективи розвитку • корпоративне управління 	<ul style="list-style-type: none"> • характер бізнесу • цілі керівництва та стратегії досягнення • ресурси, ризики та відносини • результати діяльності та перспективи подальшого розвитку • ключові показники діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> • опис бізнесу • цілі та стратегії • ресурси, ризики та відносини • результати та перспективи діяльності • ключові показники діяльності

Рис. 1. Структура звіту про управління: порівняння за різними рекомендаційними документами

Джерело: розроблено авторами на основі аналізу [12; 13; 14]

приємств та вищої якості управління. Водночас, структура такого звіту є, фактично, довільною, а отже враховує особливості кожного підприємства та потреби користувачів інформації. Під час складання звіту, з ураху-

ванням потреби у стандартизації обліку, варто керуватися міжнародними рекомендаціями, що є більш лаконічними у порівнянні з національними, а за потреби доповнювати його додатковою інформацією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кононенко С., Кононенко Л., Назарова Г. Стандартизація і сертифікація в обліку і аудиті як фактор підвищення надійності та довіри до інформаційного забезпечення користувачів фінансової звітності. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 9 (23). С. 195–206. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/8474> (дата звернення: 27.12.2023).
2. Коваленко І. М., Лактіонова Н. С. Облік виробничих запасів за вимогами міжнародної стандартизації. *Вісник студентського наукового товариства*. 2020. № 1. С. 16–20. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/6625> (дата звернення: 27.12.2023).
3. Швець В., Михальська О. Стандартизація та гармонізація управлінського обліку й економічного аналізу в умовах перехідної економіки. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2020. № 6 (213). С. 48–54. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667> (дата звернення: 28.12.2023).
4. Іонін Є. Є. Тренди цифровізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. *Національні економіки в умовах новітніх глобальних викликів* : матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Харків, 1–28 лютого 2023 р.). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. С. 98–99. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2023/Tezy_2023/Zbirnyk_1-28_02_2023_compressed.pdf (дата звернення: 27.12.2023).
5. Василюк М. Теоретичні аспекти стандартизації вітчизняного бухгалтерського обліку. *Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Берегове, 15 червня 2022 р.). Ужгород : ФОРСАД А. М., 2022. С. 64–65. URL: https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/2036/1/Vasyliuk_M_Teoretychni_aspekty_standartyzatsii_vitchyznianoho_bukhhalterskoho_2022.pdf (дата звернення: 27.12.2023).
6. Конопліна О. О., Васищенко Ю. В. *Проблеми стандартизації та гармонізації бухгалтерського обліку і фінансової звітності в умовах євроінтеграції. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою держави, регіону, суб'єктів господарювання в умовах COVID-19* : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 18–19 листопада 2021 р.). Харків, 2021. С. 120–123. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/61186/1/2021-120-123.pdf> (дата звернення: 27.12.2023).
7. Бондарчук, Н. В. Відмінності обліку дебіторської заборгованості в умовах застосування П(С)БО та МСБО. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 27 листопада 2020 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2020. URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/04/boaaa20-zt.pdf> (дата звернення: 27.12.2023).
8. Акімова Н. С. Зарубіжна практика стандартизації управлінського обліку. *Розвиток харчових виробництв, ресторанного та готельного господарств і торгівлі: проблеми, перспективи, ефективність* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 18 травня 2021 р.). Харків : ХДУХТ, 2021. Ч. 1. С. 162–163. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/22788/1/t_k_18.05.21-21-251-162-163.pdf (дата звернення: 27.12.2023).
9. Institute of Management Accountants. URL: <https://www.imanet.org/> (дата звернення: 28.12.2023).
10. Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 05.10.2017 р. № 2164-VIII : станом на 27 лют. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19#Text> (дата звернення: 28.12.2023).
11. Онищенко В. П. Порівняння національних та міжнародних вимог до складання звіту про управління. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2018. № 4 (16). С. 230–238. DOI: [https://www.doi.org/10.25140/2411-5215-2018-4\(16\)-230-238](https://www.doi.org/10.25140/2411-5215-2018-4(16)-230-238) (дата звернення: 28.12.2023).
12. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління : Наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 № 982 : станом на 18 січня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#n10> (дата звернення: 28.12.2023).
13. Інструкція щодо складання фінансової звітності банків України : Постанова НБУ від 24.10.2011 р. № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11> (дата звернення: 28.12.2023).

14. Міжнародний стандарт фінансової звітності Практичний звіт 1 «Коментар керівництва: рамковий підхід до подання». URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/management-commentary-practice-statement> (дата звернення: 28.12.2023).

REFERENCES:

1. Kononenko S., Kononenko L., Nazarova H. (2023) Standartyzatsiia i sertyfikatsiia v obliku i audyti yak faktor pidvyshchennia nadiinosti ta doviry do informatsiinoho zabezpechennia korystuvachiv finansovoi zvitnosti [Standardization and certification in accounting and auditing as a factor of increasing reliability and trust in the information support of financial reporting users]. *Nauka i tekhnika sohodni*, no. 9 (23), pp. 195–206. Available at: <http://hdl.handle.net/123456789/8474> (accessed: 27.12.2023). (in Ukrainian)
2. Kovalenko I. M., Laktionova N. S. (2020) Oblik vyrobnychychk zasaviv za vymohamy mizhnarodnoi standartyzatsii [Accounting of production stocks according to the requirements of international standardization]. *Visnyk student'skoho naukovo-hovarystva*, vol. 1, pp. 16–20. Available at: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/6625> (accessed: 27.12.2023). (in Ukrainian)
3. Shvets V., Mykhalska O. (2015) Standartyzatsiia ta harmonizatsiia upravlinskoho obliku y ekonomichnoho analizu v umovakh perekhidnoi ekonomiky [Standardization and harmonization of management accounting and economic analysis in the conditions of a transitional economy]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, no. 6 (213), pp. 48–54. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667> (accessed: 28.12.2023). (in Ukrainian)
4. Ionin Ye. Ye. (2023) Trendy tsyfrovizatsii bukhhalterskoho obliku ta finansovoi zvitnosti v Ukraini [Trends in digitization of accounting and financial reporting in Ukraine]. *Natsionalni ekonomiky v umovakh novitnikh hlobalnykh vyklykiv* [National economies in the context of contemporary global] : Mizhnarodna naukovo-praktychna Internet-konferentsiia (Kharkiv, February 1st–28th, 2023). Kharkiv : KhNUMH im. O. M. Beketova. P. 98–99. Available at: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2023/Tezy_2023/Zbirnyk_1-28_02_2023_compressed.pdf (accessed: 27.12.2023). (in Ukrainian)
5. Vasyliuk M. (2022) Teoretychni aspekty standartyzatsii vitchyznianoho bukhhalterskoho obliku [Theoretical aspects of standardization of domestic accounting]. *Vplyv obliku ta finansiv na rozvytok ekonomichnykh protsesiv* [The impact of accounting and finance on the development of economic processes] : III Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia (Berehove, 15th June, 2022). Uzhhorod : FOP Sabov A. M. P. 64–65. Available at: https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/2036/1/Vasyliuk_M_Teoretychni_aspekty_standartyzatsii_vitchyznianoho_bukhhalterskoho_2022.pdf (accessed: 27.12.2023). (in Ukrainian)
6. Konoplina O. O., Vasyshchenko Yu. V. (2021) Problemy standartyzatsii ta harmonizatsii bukhhalterskoho obliku i finansovoi zvitnosti v umovakh yevrointehratsii [Problems of standardization and harmonization of accounting and financial reporting in the conditions of European integration]. *Informatsiino-analitychne zabezpechennia upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu derzhavy, rehionu, subiektiv hospodariuvannia v umovakh COVID-19* [Informational and analytical support for managing the financial and economic security of the state, region, and business entities amidst COVID-19] : X Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia (Kharkiv, November 18th–19th, 2021). Kharkiv. P. 120–123. Available at: <https://eprints.kname.edu.ua/61186/1/2021-120-123.pdf> (accessed: 27.12.2023). (in Ukrainian)
7. Bondarchuk, N. V. (2020) Vidminnosti obliku debitorskoi zaborhovanosti v umovakh zastosuvannia P (S) BO ta MSBO [Differences in accounting for receivables under the conditions of application of R(S)A and IASB]. *Bukhhalterskyi oblik, opodatkovannia, analiz i audyt: suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku* [Accounting, taxation, analysis, and audit: current state, issues, and development perspectives] : VI Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia (Chernihiv, November 27th, 2020). Chernihiv : NU «Chernihivska politekhnika». Available at: <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/04/boooa20-zt.pdf> (accessed: 27.12.2023). (in Ukrainian)
8. Akimova N. S. (2021) Zarubizhna praktyka standartyzatsii upravlinskoho obliku [Foreign practice of management accounting standardization]. *Rozvytok kharchovykh vyrobnytstv, restorannoho ta hotelnoho hospodarstv i torhivli: problemy, perspektyvy, efektyvnist* [Development of food production, restaurant and hotel management, and trade: issues, prospects, efficiency] : Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia (Kharkiv, May 18th, 2021). Kharkiv : KhDUKht. Vol. 1, pp. 162–163. Available at: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/22788/1/t_k_18.05.21-21-251-162-163.pdf (accessed: 27.12.2023). (in Ukrainian)
9. Institute of Management Accountants. 2023. <https://www.imanet.org/> (data zvernennia: 28.12.2023).
10. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy "Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini" shchodo udoskonalennia deiakych polozhen [On amendments to the law of Ukraine "On accounting and financial reporting in ukraine" regarding the improvement of certain provisions] : Zakon Ukrainy vid 05.10.2017 r. № 2164-VIII :

stanom na 27 liut. 2020 r. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19#Text> (accessed: 28.12.2023). (in Ukrainian)

11. Onyshchenko V. P. (2018) Porivniannia natsionalnykh ta mizhnarodnykh vymoh do skladannia zvituv pro upravlinnia [Comparison of national and international requirements for drawing up a management report]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, vol. 4(16), pp. 230–238. Available at: [10.25140/2411-5215-2018-4\(16\)-230-238](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2018-4(16)-230-238) (accessed: 28.12.2023). (in Ukrainian)

12. Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii zi skladannia zvituv pro upravlinnia [On the approval of methodological recommendations for the preparation of a management report] : Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 07.12.2018 № 982 : stanom na 18 sichnia 2019 r. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#n10> (accessed: 28.12.2023). (in Ukrainian)

13. Instruktsiia shchodo skladannia finansovoi zvitnosti bankiv Ukrainy [Instructions for preparing the financial statements of banks in Ukraine] : Postanova NBU vid 24.10.2011 r. № 373. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11> (accessed: 28.12.2023). (in Ukrainian)

14. Mizhnarodnyi standart finansovoi zvitnosti Praktychnyi zvit 1 «Komentar kerivnytstva: ramkovyi pidkhid do podannia» [International financial reporting standard Practice statement No. 1 «Management commentary: framework approach to presentation»]. Available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/management-commentary-practice-statement> (accessed: 28.12.2023). (in Ukrainian)